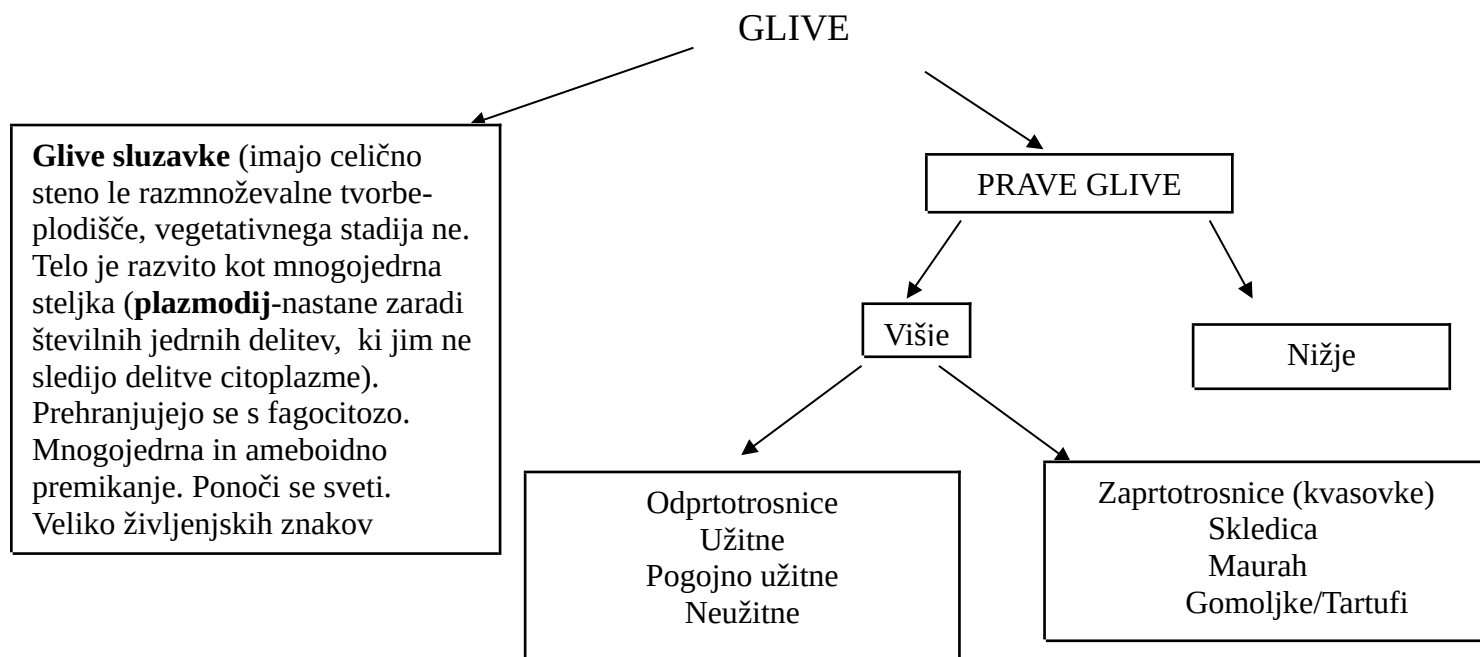

KRALJESTVO GLIV

- Med ratlinami in živalmi
- **Skupne značilnosti pri rastlinah:** ima celično steno, se razmnožujejo s trosi/sporami, so pritrjene, ampak s hifami, ki se povezujejo v micelje
- **Skupne značilnosti pri živalih:** celična stena iz hitina, so heterotrofi (simbionti, paraziti), v sebi kopičijo glikogen
- micelij je podgobje, plodišče pa tvorba kjer nastajajo trosi
-

DELITEV GLIV

ZAPRTOTROSNIČE

- Trosi nastajajo v zaprtih vrečkah **askih** (spore se razvijejo v notranjosti- endosporangij)
- Prevladuje haploidna (n) faza->enojno število kromosomov
- Delimo jih glede na to, ali tvorijo plodišča ali ne in če jih tvorijo, kakšna so
- Glive kvasovke: Ne razvijejo plodišč, razmnožujejo se z brstenjem (slabo razviti micelij).
- **KORISTNE** kvasovke: vinska, pivska, pekovska (saccharomyces sp.), »gobice« v mleku, ki omogočajo nastanek kefirja
- **ŠKODLJIVE** kvasovke: kandida (se naseli v črevesju, je parazit), glivice na koži, prhljaj
- **PLESNI**: **Čopičasta plesen** (Penicilium)-zavira rast bakterij (antibiotik); **Glavičasta plesen** (na kruhu, heterotrofi, saprofiti)
- Gomoljke/tartufi počasi rastejo počasi, težko najti in ne moremo jih doma gojiti

ODRTOTROSNIČE

- Trosi (celica nespolnega razmnoževanja) nastajajo na površini (na bazidijih)
- Prosto padajo na tla
- Prevladuje diploidno(2n) faza
- »Gobe v krogu«-> gobe izločajo antibiotike v zemljo zato tam trava bolj bujno raste
- **Užitne:** karželj, borov goban, črni goban, bezov turek, hrastov turek

- **Pogojno užitne** (ko so mlade; pripravljene na poseben način): rdečkasta mušnica, oranžni in sivi lupinar, prava tintica
- **Strupene**: zelena mušnica

MIKORIZA

- Nekatero gobe (heterotrofi) rastejo v simbiozi z drevesom (avtotrofi)
- Drevo daje gobi organsko hrano (saharoza, beljakovine), vse kar avtotrofi tvorijo
- Goba daje drevesu vodo, minerale, antibiotike (drevo je veliko bolj zaščiten pred bakterijami, pred zajedavci, pred boleznimi)

RJE

- Imajo živalsko lastnost
- Žitna rja -> česmin in žito
- Uporabljajo kemična zaščitna sredstva (fungicide)

SNETI

- Na koruzi, na pšenici
- **Rženi rožiček** (gliva, strupena, koristna): je parazit, glivični izrastek, ki se pojavlja kot škodljivec na rženih poljih. ERGOTAMIN- alkaloid rženega rožička, ki se uporablja pri zdravljenju migren. Rženi rožiček se uporablja za ustavitev poporodnega krvavenja. Je smrtno nevarna snov
- **Trtni palež** (zajedalec)

VLOGA

1. KORISTNE:

- Vinska, pivska kvasovka
- Pekovska kvasovka
- Gobe (začimba)
- Šitake(zdravilo)
- Čopičasta plesen (antibiotik)
- Rženi rožiček (zdravilo, ergotamin)
- Plemenite plesni>siri
- Mikoriza
- Lišaji> bioindikator
- Saprofiti /kroženje snovi v naravi)
- Hrana (sojina omaka)
- Biondikatorji kislega deža /SO₂+H₂O- >H₂SO₄

2. ŠKODLJIVE:

- Plesnivke (uničujejo hrano)
- Rje, sneti (uničujejo pridelek)
- Kvasovke v koži, v ustih («afte»), na lasišču (prhljaj)
- Strupene gobe
- Uničujejo les
- Peronospora (trta, krompirjev palež)

LIŠAJI

- Povezava med zaprtotroficami (glive), zelenimi algami (evkarionti) ali modrozelenimi cepljivkami (prokarionti)
- Obvezno sožitje ali mutualizem (ne velja več)
- **PRISKLEDNIŠTVO**: vrsta A (gliva) + vrsta B (alga) (glava dobi korist, alga

ne)

- **Delitev:**
 - MORFOLOŠKA: skorjasti (povezani s podlago), listasti, grmičasti (skoraj ne povezani s podlago)
 - PO PODLAGI: na kamnu, na lubju, na mahu, na nastelku
 - NA OSNOVI BARVE (rumene,zelena,roza)
- **Uporaba:** na Škotskem so pridobivali barve za barvanje tkanin, zdravila (tablete za grlo, usta), razkuževanje ran, lakmusov papir, kozmetika (zobna pasta, krema)